# Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2020. gada 4. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Jurisdikcija, piemērojamie likumi, lēmumu atzīšana un izpilde lietās par uzturēšanas saistībām – Regula (EK) Nr. 4/2009 – 41. panta 1. punkts – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Regula (ES) Nr. 1215/2012 – 24. panta 5. punkts – Izpildu dokuments, ar kuru tiek konstatētas uzturlīdzekļu parādsaistības – Prasība par izpildes neveikšanu – Dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktu piemērojamība

Lietā C-41/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Amtsgericht Köln* (Ķelnes pirmās instances tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2019. gada 14. janvārī un kurš Tiesā reģistrēts 2019. gada 23. janvārī, tiesvedībā

**FX**

pret

**GZ**, kuru pārstāv viņas māte kā likumiskais pārstāvis,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], tiesneši L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente), J. Malenovskis [*J. Malenovský*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un N. Vāls [*N. Wahl*],

ģenerāladvokāts: M. Bobeks [M. Bobek],

sekretāre: M. Krausenboka [*M. Krausenböck*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 27. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– FX vārdā – *H. W. Junker*, *Rechtsanwalt*,

– GZ vārdā – B, viņas māte kā likumiskais pārstāvis,

– Vācijas valdības vārdā – *J. Möller*, *M. Hellmann* un *U. Bartl*, pārstāvji,

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *R. Stańczyk*, kā arī *S. Żyrek*, pārstāvji,

– Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes*, kā arī *P. Barros da Costa*, *L. Medeiros* un *S. Duarte Afonso*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Wilderspin* un *M. Heller*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2020. gada 27. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt, pirmkārt, Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (OV 2009, L 7, 1. lpp.) un, otrkārt, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.) 24. panta 5. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp FX, kura domicils ir Vācijā, un viņa nepilngadīgo meitu GZ, kuru pārstāv māte kā likumiskais pārstāvis un kuras domicils ir Polijā, par iesniedzējtiesas jurisdikciju skatīt FX prasību neveikt pret viņu vērsto uzturlīdzekļu parādsaistību piedziņas izpildi.

### Atbilstošās tiesību normas

#### *Savienības tiesības*

*Regula Nr. 4/2009*

3 Regulas Nr. 4/2009 9.–11., 30. un 44. apsvērums ir formulēti šādi:

"(9) Uzturēšanas līdzekļu kreditoram vajadzētu būt iespējai vienā dalībvalstī vienkārši iegūt nolēmumu, kas būtu automātiski izpildāms kādā citā dalībvalstī bez turpmākām formalitātēm.

(10) Lai sasniegtu minēto mērķi, ir lietderīgi izveidot tādu Kopienas instrumentu uzturēšanas saistību lietās, kurā apkopoti noteikumi par jurisdikciju, kolīziju normām, atzīšanu un izpildāmību, izpildi, juridisko palīdzību un centrālo iestāžu sadarbību.

(11) Šīs regulas darbības jomā būtu jāiekļauj visas uzturēšanas saistības, kas izriet no ģimenes, vecāku un bērnu, laulības vai radniecības attiecībām, lai tādējādi nodrošinātu vienādu attieksmi pret visiem uzturēšanas līdzekļu kreditoriem. Šajā regulā jēdzienu "uzturēšanas saistības" būtu jāinterpretē autonomi.

[..]

(30) Lai citā dalībvalstī paātrinātu tāda nolēmuma izpildi, kas izdots dalībvalstī, kurai ir saistošs [2007. gada 23. novembrī Hāgā parakstītais protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, kas Eiropas Kopienas vārdā ir apstiprināts ar Padomes Lēmumu 2009/941/EK (2009. gada 30. novembris) (OV 2009, L 331, 17. lpp.)], jāierobežo izpildes atteikuma vai apturēšanas pamati, ko parādnieks varētu izmantot uzturēšanas prasības pārrobežu rakstura dēļ. Šim ierobežojumam nebūtu jāietekmē atteikuma vai apturēšanas pamati, kas noteikti valsts tiesību aktos un kas nav nesaderīgi ar šajā regulā noteiktajiem pamatiem, piemēram, parādnieka parāda dzēšana izpildes laikā vai tas, ka uz dažiem īpašumiem nevar vērst piedziņu.

[..]

(44) Uzturēšanas saistību lietās ar šo regulu būtu jāgroza [Padomes] Regula (EK) Nr. 44/2001 [(2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.)], aizstājot minētās regulas noteikumus, kas piemērojami uzturēšanas saistībām. Atbilstīgi šīs regulas pārejas noteikumiem dalībvalstīm uzturēšanas saistību lietās attiecībā uz jurisdikciju, atzīšanu, izpildāmību un izpildi, kā arī juridisko palīdzību no dienas, kad šī regula ir piemērojama, būtu jāpiemēro šīs regulas noteikumi, nevis Regulas (EK) Nr. 44/2001 noteikumi."

4 Regulas Nr. 4/2009 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Šo regulu piemēro uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes attiecībām, vecāku un bērnu attiecībām, laulības vai radniecības attiecībām."

5 Šīs regulas 2. pantā ir noteikts:

"1. Šajā regulā:

1) "nolēmums" ir dalībvalsts tiesas pieņemts nolēmums uzturēšanas saistību lietās neatkarīgi no nolēmuma nosaukuma, kas var būt dekrēts, rīkojums, spriedums vai izpildraksts [..];

[..]

4) "izcelsmes dalībvalsts" ir dalībvalsts, kurā [..] ir pieņemts nolēmums [..];

5) "izpildes dalībvalsts" ir dalībvalsts, kurā prasa nolēmuma, [..] izpildi;

[..]."

6 Minētās regulas 3. pantā ir noteikts:

"Dalībvalstīs uzturēšanas saistību lietās jurisdikcija ir:

a) atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas tiesai vai

b) kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesai, [..]

[..]."

7 Šīs pašas regulas 8. panta "Tiesvedības ierobežojumi" 1. punktā ir noteikts:

"Ja nolēmumu pieņem dalībvalstī vai [2007. gada 23. novembrī Hāgā noslēgtās] Konvencijas [par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu, kas Eiropas Savienības vārdā ir apstiprināta ar Padomes Lēmumu 2011/432/ES (2011. gada 9. jūnijs) (OV 2011, L 192, 39. lpp.)] līgumslēdzējā valstī, kurā ir kreditora pastāvīga dzīvesvieta, parādnieks nevar citā valstī celt prasību tiesā, lai grozītu jau pieņemtu nolēmumu vai pieņemtu jaunu nolēmumu, kamēr kreditora pastāvīgā dzīvesvieta ir valstī, kurā nolēmums ir pieņemts."

8 Regulas Nr. 4/2009 IV nodaļa "Nolēmumu atzīšana, izpildāmība un izpilde" ir sadalīta trīs iedaļās un ir piemērojama tostarp attiecībā uz nolēmumu uzturēšanas saistību lietās izpildi. Saskaņā ar Regulas Nr. 4/2009 16. pantu 1. iedaļa, kurā ir ietverti šīs regulas 17.–22. pants, ir piemērojama nolēmumiem, kas pieņemti dalībvalstī, kurai ir saistošs protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, 2. iedaļa, kurā ir ietverti šīs regulas 23.–38. pants, ir piemērojama nolēmumiem, kas pieņemti dalībvalstī, kurai šis protokols nav saistošs, savukārt 3. iedaļa, kurā ir ietverti šīs pašas regulas 39.–43. pants, ir piemērojama visiem nolēmumiem.

9 Regulas Nr. 4/2009 41. pantā "Izpildes process un izpildes nosacījumi", kas ir ietverts šīs regulas IV nodaļas 3. iedaļā, ir noteikts:

"1. Saskaņā ar šo regulu citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu izpildes kārtību reglamentē izpildes dalībvalsts tiesību akti. Dalībvalstī pieņemtu nolēmumu, kas ir izpildāms izpildes dalībvalstī, izpilda saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem kā šajā izpildes dalībvalstī pieņemtus nolēmumus.

[..]"

10 Minētās regulas 42. pantā ir noteikts:

"Vienā dalībvalstī pieņemts nolēmums nekādos apstākļos nav pārskatāms pēc būtības dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu, izpildāmību vai izpildi."

11 Regulas Nr. 4/2009 64. panta 2. punktā ir paredzēts:

"Valsts iestāžu tiesības rīkoties tādas personas vārdā, kurai pienākas uzturēšanas līdzekļi, vai prasīt atlīdzību par maksājumiem, kas kreditoram ir izmaksāti uzturēšanas līdzekļu vietā, nosaka tiesību akti, kas nosaka attiecīgās valsts iestādes darbību."

*Regula Nr. 1215/2012*

12 Regulas Nr. 1215/2012 10. apsvērumā ir noteikts:

"Šīs regulas darbības jomā būtu jāietver galvenie civiltiesiskie un komerciālie jautājumi, izņemot dažus skaidri noteiktus jautājumus, jo īpaši jautājumu par uzturēšanas saistībām, kas jāizslēdz no šīs regulas piemērošanas jomas, jo ir pieņemta Regula [Nr. 4/2009]."

13 Regulas Nr. 1215/2012 1. pantā ir noteikts:

"1. Šo regulu piemēro civillietās un komerclietās neatkarīgi no tiesas būtības. [..]

2. Šo regulu nepiemēro attiecībā uz:

[..]

e) uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes, vecāku un bērnu, laulības vai radniecības attiecībām;

[..]."

14 Regulas Nr. 1215/2012 II nodaļas 6. iedaļā "Izņēmuma jurisdikcija" ietvertajā 24. pantā ir paredzēts:

"Šādām dalībvalsts tiesām ir izņēmuma jurisdikcija neatkarīgi no pušu domicila:

[..]

5) lietā attiecībā uz spriedumu izpildi – tās dalībvalsts tiesām, kurā spriedums ir izpildīts vai ir jāizpilda."

### *Vācijas tiesības*

#### *CPK*

15 *Zivilprozessordnung* (Civilprocesa kodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (*BGBl.* 2007 I, 1781. lpp.; turpmāk tekstā – "CPK"), 767. pantā "Prasība par izpildes neveikšanu" ir noteikts:

"(1) Iebildumi, kas attiecas uz nolēmumā konstatētajām parādsaistībām, parādniekiem jāiesniedz, ceļot attiecīgu prasību tiesā, kura ir izskatījusi lietu pirmajā instancē.

(2) Šādus iebildumus var iesniegt tikai tad, ja apstākļi, kas ir iebildumu pamatā, ir radušies pēc tās tiesas sēdes beigām, kura saskaņā ar šā kodeksa noteikumiem bija pēdējā iespēja iesniegt iebildumus, un tādējādi tos vairs nevar iesniegt, izmantojot pārsūdzību.

(3) Prasības pieteikumā parādniekam jānorāda visi iebildumi, kurus viņš ir varējis izvirzīt prasības celšanas laikā."

#### *FamFG*

16 *Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit* (Likums par tiesvedību ģimenes lietās un bezstrīdus tiesvedības lietās, turpmāk tekstā – "*FamFG*") 120. pantā "Izpilde" ir noteikts:

"(1) Izpilde laulības un ģimenes strīdu lietās notiek saskaņā ar [CPK] noteikumiem par piespiedu izpildi.

[..]"

#### *AUG*

17 2011. gada 23. maija *Auslandsunterhaltsgesetz* (Likums par uzturlīdzekļu parādsaistību piedziņu attiecībās ar ārvalstīm) (*BGBl.* 2011 I, 898. lpp.; turpmāk tekstā – "*AUG*") 40. pantā ir noteikts:

"(1) Ja izpildi ir atļauts veikt, pamatojoties uz nolēmumu, tiesa lemj par izpildu dokumenta izdošanu [..]."

18 *AUG* 66. pantā "Prasība par izpildes neveikšanu" ir paredzēts:

"(1) Ja ārvalsts nolēmums ir izpildāms saskaņā ar Regulu Nr. 4/2009 bez eksekvatūras procedūras vai ir pasludināts par izpildāmu saskaņā ar minēto regulu [..], parādnieks var celt iebildumus pret pašu prasījumu tiesvedībā, kas ierosināta saskaņā ar [*FamFG*)] 120. panta 1. punktu, lasot to kopsakarā ar [CPK] 767. pantu. Tiesas nolēmuma gadījumā tas attiecas tikai uz tādu iebildumu celšanu, kuru pamatā ir apstākļi, kas radušies pēc nolēmuma pieņemšanas.

[..]

(3) Prasību, kas celta saskaņā ar [*FamFG*] 120. panta 1. punktu, lasot to kopsakarā ar [CPK] 767. pantu, iesniedz tiesā, kura ir izskatījusi pieteikumu par izpildu dokumenta izdošanu. [..]"

## Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

19 Ar *Sąd Okręgowy w Krakowie* (Krakovas apgabaltiesa, Polija) 2009. gada 26. maija lēmumu FX tika uzdots maksāt savai nepilngadīgai meitai GZ ikmēneša uzturlīdzekļus aptuveni 100 EUR mēnesī, maksājumus veicot ar atpakaļejošu iedarbību, sākot no 2008. gada jūnija.

20 Pamatodamās uz GZ 2016. gada 20. jūlija pieteikumu, *Amtsgericht Köln* (Ķelnes pirmās instances tiesa, Vācija) ar 2016. gada 27. jūlija rīkojumu nolēma izdot izpildu dokumentu par iepriekš minēto *Sąd Okręgowy w Krakowie* (Krakovas apgabaltiesa) lēmumu.

21 Saskaņā ar šo izpildu dokumentu GZ, kuru kā likumiskais pārstāvis pārstāvēja viņas māte, Vācijā uzsāka piespiedu izpildes procedūru pret FX. Iebilstot pret šo procedūru, 2018. gada 5. aprīlī FX, balstīdamies uz CPK 767. pantu, vērsās *Amtsgericht Köln* (Ķelnes pirmās instances tiesa) ar prasību par izpildes neveikšanu.

22 Pamatojot savu prasību, FX apgalvoja, ka pamatlietā aplūkotais uzturlīdzekļu parāds jau esot dzēsts vai nu tieši, veicot maksājumus līdz 2010. gadam, vai – sākot no 2010. gada decembra – netieši, ar Uzturlīdzekļu fonda (Polija) starpniecību, kuram FX atbilstoši savām finansiālajām iespējām esot atmaksājis GZ izmaksātās summas. Atbilstoši FX teiktajam uzturlīdzekļu parādsaistības jebkurā gadījumā esot lielā mērā izpildītas.

23 Iesniedzējtiesa, pirmkārt, pauž šaubas, vai šajā tiesā celtā FX prasība par izpildes neveikšanu ietilpst iesniedzējtiesas starptautiskajā jurisdikcijā.

24 Pirmām kārtām, šī tiesa uzskata, ka gadījumā, ja šī prasība būtu jākvalificē kā uzturēšanas saistību lieta Regulas Nr. 4/2009 1. panta izpratnē, šai tiesai saskaņā ar šo regulu nebūtu starptautiskās jurisdikcijas, jo tikai Polijas tiesām ir jurisdikcija skatīt FX celtos iebildumus saistībā ar pamatlietā aplūkotā uzturlīdzekļu parāda samaksu.

25 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka Vācijas tiesību doktrīnā daļēji tiek uzskatīts, ka CPK 767. pantā paredzētā prasība par izpildes neveikšanu ir kvalificējama kā uzturēšanas saistību lieta Regulas Nr. 4/2009 izpratnē, jo šādā tiesvedībā celtie iebildumi, tostarp par parādsaistību samaksu vai cesiju, galu galā attiecas nevis tikai uz kārtību, kādā ir veikta piespiedu izpilde, kura ir aplūkojama vienīgi no izpildes tiesību viedokļa, bet uz pašu izpildu dokumentu kā tādu. Iesniedzējtiesa arī uzsver, ka šāda prasība par izpildes neveikšanu būtībā atbilstot prasībai samazināt uzturlīdzekļu parādsaistības, par kurām jau ir ticis izdots izpildu dokuments, un šāds lūgums veikt grozījumu saskaņā ar Regulas Nr. 4/2009 8. pantu ir pakļauts minētajā regulā paredzētajiem jurisdikcijas kritērijiem. Atbilstoši iesniedzējtiesas apgalvotajam šī interpretācija, kas daļēji ir nostiprināta Vācijas tiesību doktrīnā un ko iesniedzējtiesa ir gatava piemērot, esot vienīgā, kura atbilst šīs regulas izvirzītajam mērķim, proti, jurisdikcijas noteikumu ziņā nodrošināt uzturlīdzekļu kreditora aizsardzību un privileģēto stāvokli, turklāt nepieļaujot, ka tam būtu pienākums – tās dalībvalsts tiesā, kurā ir jāpiedzen parādsaistības, par ko ir ticis izdots izpildu dokuments, – būt atbildētājam prasībā par izpildes neveikšanu, ar kuru tiek celti iebildumi pēc būtības attiecībā uz minētajām parādsaistībām.

26 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa norāda, ka Vācijas likumdevējs, tieši pretēji, acīmredzami uzskata, ka uzturlīdzekļu parādsaistību piedziņas dalībvalsts tiesu jurisdikcijā ir izskatīt CPK 767. pantā paredzēto prasību par izpildes neveikšanu, kurā parādniekam ir tiesības celt iebildumus par pašām parādsaistībām. Iesniedzējtiesa apgalvo, ka Vācijā dominējošajā doktrīnā tiekot arī uzskatīts, ka šāda prasība par izpildes neveikšanu nav traktējama kā uzturēšanas saistību lieta Regulas Nr. 4/2009 izpratnē it īpaši tādēļ, ka lūgtās tiesiskās aizsardzības mērķis esot vērsts tikai uz parādsaistību izpildi, toties to izcelsmes dokumenta esamība netiekot skarta.

27 Gadījumā, ja priekšroka būtu dodama šim otrajam viedoklim, iesniedzējtiesa, otrkārt, jautā, vai FX celtā prasība par izpildes neveikšanu tādējādi būtu jākvalificē kā "lieta attiecībā uz spriedumu izpildi" Regulas Nr. 1215/2012 24. panta 5. punkta izpratnē.

28 Šī tiesa uzskata, ka 1985. gada 4. jūlija spriedums *AS-Autoteile Service* (220/84, EU:C:1985:302) un 2011. gada 13. oktobra spriedums *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653) paši par sevi neļauj sniegt atbildi uz šo jautājumu. Tie esot pasludināti tā tiesiskā regulējuma kontekstā, kas pastāvēja pirms Regulas Nr. 4/2009 stāšanās spēkā. Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 2. punkta e) apakšpunktu tā neesot piemērojama uzturēšanas saistību lietās.

29 Šajos apstākļos *Amtsgericht Köln* (Ķelnes pirmās instances tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai prasība neveikt izpildi, kas celta atbilstoši [CPK] 767. pantam pret ārvalstī izdotu izpildes dokumentu, kurā ir konstatētas uzturlīdzekļu parādsaistības, ir uzskatāma par uzturēšanas saistību lietu Regulas [Nr. 4/2009] izpratnē?

2) Ja atbilde [uz pirmo jautājumu] ir noliedzoša, vai prasība neveikt izpildi, kas celta atbilstoši [CPK] 767. pantam pret ārvalstī izdotu izpildes dokumentu, kurā ir konstatētas uzturlīdzekļu parādsaistības, ir uzskatāma par lietu, kas attiecas uz spriedumu izpildi Regulas [Nr. 1215/2012] 24. panta 5. punkta izpratnē?"

**Par prejudiciālajiem jautājumiem**

30 Ar saviem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai uzturlīdzekļu parādnieka celta prasība par izpildes neveikšanu – kas ir vērsta pret tāda izcelsmes dalībvalsts tiesas pieņemta nolēmuma izpildi, kurā ir konstatētas šādas parādsaistības, – ietilpst Regulas Nr. 4/2009 vai Regulas Nr. 1215/2012 piemērošanas jomā, kā arī izpildes dalībvalsts tiesu starptautiskajā jurisdikcijā.

31 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jānorāda, ka it īpaši no Regulas Nr. 4/2009 10. un 11. apsvēruma, 1. panta 1. punkta, kā arī 2. panta izriet, ka šī regula ir Eiropas Savienības instruments, kurā tostarp ir apkopoti noteikumi par jurisdikciju, kolīziju normām, atzīšanu un izpildāmību, izpildi, juridisko palīdzību un centrālo iestāžu sadarbību lietās par uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes attiecībām, vecāku un bērnu attiecībām, laulības vai radniecības attiecībām.

32 Ar šo instrumentu Savienības likumdevējs ir vēlējies aizstāt Regulā Nr. 44/2001 ietvertos noteikumus uzturēšanas saistību jomā ar tiesību normām, kas, ņemot vērā uzturlīdzekļu parādsaistību noregulēšanai raksturīgo īpašo steidzamību, atvieglo procesu izpildes tiesā un tādējādi padara to ātrāku (spriedums, 2017. gada 9. februāris, S., C-283/16, EU:C:2017:104, 32. punkts). Šajā ziņā Regulā Nr. 4/2009 ir iekļauta IV nodaļa "Nolēmumu atzīšana, izpildāmība un izpilde", kurā it īpaši ir reglamentēta dalībvalstu tiesu spriedumu izpilde uzturēšanas saistību jomā.

33 Tādējādi Regula Nr. 4/2009 ir *lex specialis* it īpaši attiecībā uz jautājumiem par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, kā arī tiesas nolēmumu izpildi īpašajā uzturēšanas saistību jomā, un tas turklāt ir apstiprināts Regulā Nr. 1215/2012, ar kuru ir atcelta Regula Nr. 44/2001. Proti, no Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 2. punkta e) apakšpunkta, lasot to kopsakarā ar šīs regulas 10. apsvērumu, izriet, ka no šīs regulas materiālās piemērošanas jomas ir izslēgtas uzturēšanas saistības, kas pēc Regulas Nr. 4/2009 pieņemšanas izriet no ģimenes, vecāku un radniecības attiecībām.

34 Līdz ar to, kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis secinājumu 39. un 40. punktā, pamatlietā aplūkotā tiesvedība – kura ir ierosināta (izpildes) dalībvalsts tiesā un kuras priekšmets ir tāda nolēmuma izpilde, kas ir atzīts par izpildāmu šajā dalībvalstī, bet ir pasludināts citas dalībvalsts (izcelsmes dalībvalsts) tiesā uzturēšanas saistību lietā, kuras izriet no ģimenes attiecībām, – ietilpst Regulas Nr. 4/2009 un it īpaši šīs regulas IV nodaļas piemērošanas jomā.

35 Šo vērtējumu nemaina apstāklis, ka valsts tiesā – tāpat kā iesniedzējtiesā – ir iesniegta prasība neveikt tāda nolēmuma izpildi, kuru ir pieņēmusi izcelsmes dalībvalsts tiesa, kas ir konstatējusi šādu parādsaistību esamību. Kā Tiesa ir nospriedusi, CPK 767. pantā paredzētajai prasībai par izpildes neveikšanu ir cieša saikne ar izpildes procedūru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1985. gada 4. jūlijs, *AS-Autoteile Service*, 220/84, EU:C:1985:302, 12. punkts). Līdz ar to, ja šāda prasība ir saistīta ar prasību izpildīt nolēmumu uzturēšanas saistību jomā, tā tāpat kā pēdējā minētā prasība ietilpst Regulas Nr. 4/2009 piemērošanas jomā.

36 Otrkārt, attiecībā uz šaubām, kas iesniedzējtiesai radušās attiecībā uz tās kā uzturlīdzekļu parādsaistību piedziņas dalībvalsts tiesas starptautisko jurisdikciju lemt par pamatlietā aplūkoto prasību par izpildes neveikšanu, ir jānorāda – lai gan Regulas Nr. 4/2009 IV nodaļā ir ietverta virkne tiesību normu par nolēmumu izpildi uzturēšanas saistību lietās, nevienā no šīm tiesību normām nav tieši paredzēta jurisdikcija izpildes stadijā.

37 Tomēr Regulas Nr. 4/2009 IV nodaļas 3. iedaļas "Vispārīgi noteikumi" normās ir ietverts tās 41. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru, pirmkārt, ievērojot šīs regulas noteikumus, citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu izpildes kārtību reglamentē izpildes dalībvalsts tiesību akti un, otrkārt, dalībvalstī pieņemtu nolēmumu, kas ir izpildāms izpildes dalībvalstī, tajā izpilda saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem kā šajā izpildes dalībvalstī pieņemtus nolēmumus.

38 No šīs Regulas Nr. 4/2009 tiesību normas netieši un noteikti izriet, ka pamatlietā aplūkotajai prasībai līdzīga prasība par izpildes neveikšanu, kas ir cieši saistīta ar tāda nolēmuma izpildes procedūru, kuru ir pieņēmusi izcelsmes dalībvalsts tiesa un kurā ir konstatēta šādu parādsaistību esamība, – tieši tāpat kā pats lūgums veikt minētā lēmuma izpildi – ietilpst izpildes dalībvalsts tiesu kompetencē.

39 Šajā ziņā šā sprieduma 32. punktā atgādinātajiem vienkāršības un ātruma mērķiem, kas ir izvirzīti Regulā Nr. 4/2009 un it īpaši sistēmā, kurā ietilpst šīs regulas 41. panta 1. punkts, tostarp būtu pretrunā tas, ka gadījumā, kad uzturlīdzekļu kreditors ir vērsies izpildes dalībvalsts tiesā, lai panāktu, ka tiek izpildīts nolēmums, kas izpildes dalībvalstī ir pasludināts par izpildāmu, šai tiesai katrā ziņā nāktos konstatēt, ka prasības par izpildes neveikšanu izskatīšana neietilpst tās jurisdikcijā un ka šāda prasība ir jāskata izcelsmes dalībvalsts tiesai, jo tā – kā kreditora rezidences dalībvalsts tiesa – atbilstoši Regulas Nr. 4/2009 3. panta b) punktam ir labāk piemērota, lai nodrošinātu minētā kreditora aizsardzību.

40 Pirmkārt, Tiesa ir nospriedusi, ka kompetentās tiesas un uzturlīdzekļu kreditora tuvums nav vienīgais Regulā Nr. 4/2009 izvirzītais mērķis (spriedums, 2014. gada 18. decembris, *Sanders* un *Huber*, C-400/13 un C-408/13, EU:C:2014:2461, 40. punkts). Viens no šīs regulas mērķiem ir arī nodrošināt pareizu tiesvedības norisi ne tikai no maksimāli racionalizēta tiesu organizācijas skatpunkta, bet arī no lietas dalībnieku – neatkarīgi no tā, vai tas ir prasītājs vai atbildētājs, – ieinteresētības viedokļa, tostarp lai vēršanās tiesā būtu vienkāršota un noteikumi par jurisdikciju būtu paredzami (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 18. decembris, *Sanders* un *Huber*, C-400/13 un C-408/13, EU:C:2014:2461, 29. punkts).

41 Otrkārt, ja izpildes dalībvalsts tiesai jebkurā gadījumā būtu pienākums atteikties skatīt tādu prasību par izpildes neveikšanu, kāda ir aplūkota pamatlietā, un šāda prasība būtu jāskata izcelsmes dalībvalsts tiesai, kas ir konstatējusi uzturlīdzekļu parādsaistību esamību, uzturlīdzekļu starptautisku parādsaistību piedziņa tiktu nevis pēc iespējas atvieglota – kā tas ir paredzēts atbilstoši vienam no Regulas Nr. 4/2009 pamatmērķiem –, bet gan, tieši pretēji, procedūra tiktu pārmērīgi paildzināta un sarežģīta, kā rezultātā

lietas dalībniekiem būtu jātērē laiks un tiem rastos ievērojami papildu izdevumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 18. decembris, *Sanders* un *Huber*, C-400/13 un C-408/13, EU:C:2014:2461, 41. punkts).

42 No tā izriet, ka izpildes dalībvalsts tiesai – kurā ir iesniegts lūgums izpildīt nolēmumu, ko ir pieņēmusi izcelsmes dalībvalsts tiesa un ar ko ir konstatēta uzturlīdzekļu parādsaistību esamība, – saskaņā ar Regulu Nr. 4/2009 un it īpaši ar tās 41. panta 1. punktu ir jurisdikcija skatīt prasību par izpildes neveikšanu, ja šai prasībai ir cieša saikne ar šajā tiesā iesniegto lūgumu par izpildes veikšanu.

43 Šajā ziņā ir jāpiebilst, ka pamatlietā prasība par izpildes neveikšanu ir balstīta uz prasītāja apgalvojumu, ka viņš attiecīgo uzturlīdzekļu parādu lielā mērā jau esot sedzis vai nu tieši, vai netieši – ar Uzturlīdzekļu fonda starpniecību.

44 Lai gan Tiesas kompetencē ir sniegt iesniedzējtiesai noderīgus Regulas Nr. 4/2009 interpretācijas elementus saistībā ar šāda iebilduma pamatojumu, vienīgi iesniedzējtiesas kompetencē ir novērtēt faktus, kā arī pierādījumus, kurus pamatlietas dalībnieki ir iesnieguši savu prasījumu pamatojumam.

45 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 78. punktā, viens no izpildes posmā bieži sastopamiem iebildumu pamatiem ir apgalvojums, ka prasījums ir jau izpildīts; tas turklāt ir uzsvērts Regulas Nr. 4/2009 30. apsvēruma otrajā teikumā, kurā ir minēts, ka parādnieka parāda dzēšana izpildes laikā ir viens no izpildes atteikuma vai apturēšanas pamatiem, kas noteikti valsts tiesību aktos un kas nav nesaderīgi ar šo regulu.

46 Ja nolēmums ir pieņemts kreditora pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī, šāds pamats, uz kuru parādnieks ir balstījis prasību par izpildes neveikšanu izpildes dalībvalsts tiesā, nav vērsts ne uz to, lai šo nolēmumu grozītu vai panāktu jauna nolēmuma pieņemšanu izpildes dalībvalstī Regulas Nr. 4/2009 8. panta izpratnē, ne arī, lai šo nolēmumu lūgtu pārskatīt pēc būtības šajā dalībvalstī minētās regulas 42. panta izpratnē.

47 Uz šāda pamata balstīta prasība par izpildes neveikšanu ir cieši saistīta ar izpildes procedūru, jo tās vienīgais mērķis ir apstrīdēt summu, kuras apmērā lēmums, ar ko ir konstatētas uzturlīdzekļu parādsaistības, joprojām var tikt izpildīts, pamatojoties uz parādnieka iesniegtajiem pierādījumiem par apgalvoto viņa parāda samaksu; šo pierādījumu pieņemamība un pamatotība ir jāizvērtē izpildes dalībvalsts tiesai.

48 Turklāt pamatlietā no *AUG* 66. panta noteikumiem izriet, ka uzturlīdzekļu parādnieks var celt iebildumus vienīgi par tādiem apstākļiem, kas ir radušies pēc tam, kad ir pieņemts nolēmums, kurā ir konstatētas uzturlīdzekļu parādsaistības. Tādējādi ar šādām tiesību normām netiek pieļauts, ka prasība par izpildes neveikšanu varētu tikt pamatota ar apstākļiem, kurus uzturlīdzekļu parādnieks ir izvirzījis vai būtu varējis izvirzīt izcelsmes dalībvalsts tiesā.

49 Turklāt, kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis secinājumu 79.–81. punktā, šā sprieduma 46. un 47. punktā ietverto vērtējumu neatspēko tas, ka pamatlietā ir iesaistīta tāda publiska iestāde kā Uzturlīdzekļu fonds, kas attiecībās ar uzturlīdzekļu kreditoru aizstāj uzturlīdzekļu parādnieku.

50 Šajā lietā šādas iestādes iesaistīšanās, kas turklāt ir paredzēta Regulas Nr. 4/2009 64. panta 2. punktā, attiecas tikai uz kārtību, kādā ir veikta uzturlīdzekļu parāda atmaksa, kā arī uz pierādījumiem, ko parādnieks ir iesniedzis izpildes dalībvalsts tiesā, lai pamatotu savu apgalvojumu, ka viņš netieši ir sedzis savu parādu. Šāda iesaistīšanās pēc būtības neietekmē izcelsmes dalībvalsts tiesas nolēmumu, ar ko ir konstatētas uzturlīdzekļu parādsaistības.

51 Ievērojot visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild šādi:

– Regula Nr. 4/2009 ir jāinterpretē tādējādi, ka tās piemērošanas jomā, kā arī izpildes dalībvalsts tiesu starptautiskajā jurisdikcijā ietilpst uzturlīdzekļu parādnieka celta prasība par izpildes neveikšanu, kas ir vērsta pret tāda izcelsmes dalībvalsts tiesas pieņemta nolēmuma izpildi, ar kuru ir konstatētas šādas parādsaistības, un kas ir cieši saistīta ar izpildes procedūru.

– Piemērojot Regulas Nr. 4/2009 41. panta 1. punktu un atbilstošās valsts tiesību normas, iesniedzējtiesai kā izpildes dalībvalsts tiesai ir jālemj par to pierādījumu pieņemamību un pamatotību, kurus uzturlīdzekļu parādnieks ir iesniedzis ar mērķi pamatot apgalvojumu, ka viņš lielā mērā ir sedzis savu parādu.

## Par tiesāšanās izdevumiem

52 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

**Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās ir jāinterpretē tādējādi, ka tās piemērošanas jomā, kā arī izpildes dalībvalsts tiesu starptautiskajā jurisdikcijā ietilpst uzturlīdzekļu parādnieka celta prasība par izpildes neveikšanu, kas ir vērsta pret tāda izcelsmes dalībvalsts tiesas pieņemta nolēmuma izpildi, ar kuru ir konstatētas šādas parādsaistības, un kas ir cieši saistīta ar izpildes procedūru.**

**Piemērojot Regulas Nr. 4/2009 41. panta 1. punktu un atbilstošās valsts tiesību normas, iesniedzējtiesai kā izpildes dalībvalsts tiesai ir jālemj par to pierādījumu pieņemamību un pamatotību, kurus uzturlīdzekļu parādnieks ir iesniedzis ar mērķi pamatot apgalvojumu, ka viņš lielā mērā ir sedzis savu parādu.**

[Paraksti]